

Besluitformulier

Team Advies en Beleid Financiën

Zaaknummer: 3073151 Datum: 1 februari 2023	Opsteller: G. van der Heiden
Onderwerp: Instemmen met financiële verwerking noodhuisvesting Oekraïense ontheemden	
Besluit: 1. De raad voor te stellen om in te stemmen met het beschikbaar stellen van een (bruto) investeringskrediet van € 2.710.955,- voor het realiseren van noodhuisvesting voor Oekraïense ontheemden; 2. De raad voor te stellen om in afwijking van de nota Vaste Activa 2018 de investering van de flexwoningen voor de Kees Mustersstraat te Alphen aan den Rijn af te schrijven in 4 jaar 3. De raad voor te stellen om in afwijking van de nota Vaste Activa 2018 de investering van de flexwoningen voor de Waterlelie te Boskoop af te schrijven in 10 jaar 4. De raad voor te stellen om voor boekjaar 2022 voor beide activa in afwijking van de nota Vaste Activa 2018 in 2022 al te starten het toerekenen van kapitaallasten. 5. De raad voor te stellen om de kapitaallasten voor boekjaar 2022 (Kees Mustersstraat gemiddeld € 342.665,- en Waterlelie gemiddeld € 161.630 per jaar) te dekken vanuit de Bekostigingsregeling Ontheemden Oekraïne; 6. De raad voor te stellen bij de jaarrekening 2022 om benodigde middelen voor afschrijving samenhangend met beide activa ad € 2.246.354,- vanuit de Rijksbijdrage "Opvang Ontheemden Oekraïne" als resultaatbestemming beschikbaar te stellen in 2023 7. Na beschikbaarstelling van de middelen zoals bedoeld onder 6 deze resultaatbestemming van € 2.246.354,- te storten in de in 2023 te openen "Reserve Afschrijvingslasten" ter dekking van de gemoeide kapitaallasten 2023 en verder en dit te verwerken bij de Voorjaarsnota 2023.	

Publiekssamenvatting

Op 24 februari 2022 zijn Russische troepen Oekraïne binnengevallen en zag Nederland zich voor de uitdaging gesteld om op korte termijn grote aantallen vluchtelingen uit Oekraïense een veilig onderkomen te bieden. Vanuit het Rijk werden gemeenten wettelijk verplicht zo snel als mogelijk noodvoorzieningen te realiseren. Met medewerking van inwoners van Alphen aan den Rijn en verbonden partijen is het gelukt om Oekraïense ontheemden van een noodwoning te voorzien.

Bij aanvang van de crisis was niet duidelijk wat voor soort noodhuisvesting op welke manier kon worden geboden, noch welke bekostigingsstructuur hierbij hoorde. Nu dit wel bekend is, wordt voor wat betreft de financieel technische verwerking van noodhuisvesting aan de Kees Musterstraat in Alphen aan den Rijn en de Waterlelie in Boskoop aan de raad gevraagd in te stemmen met de formele financiële afhandeling hiervan.

Inleiding

Op 24 februari 2022 zijn Russische troepen Oekraïne binnengevallen en zag Nederland zich voor de uitdaging gesteld om op korte termijn grote aantallen vluchtelingen uit Oekraïne een veilig onderkomen te bieden. Vanuit het Rijk werden gemeenten wettelijk verplicht zo snel als mogelijk noodvoorzieningen te realiseren. Met medewerking van inwoners van Alphen aan den Rijn en verbonden partijen is het gelukt om Oekraïense ontheemden van een noodwoning te voorzien.

Bij aanvang van de crisis was niet duidelijk wat voor soort noodhuisvesting op welke manier kon worden geboden, noch welke bekostigingsstructuur hierbij hoorde. Nu dit wel bekend is, wordt voor wat betreft de financieel technische verwerking van noodhuisvesting aan de Kees Musterstraat in Alphen aan den Rijn en de Waterlelie in Boskoop aan de raad gevraagd in te stemmen met de formele financiële afhandeling hiervan.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Voor de noodhuisvesting zijn zogenaamde “flexwoningen” aangeschaft. Deze flexwoningen zijn gemakkelijk te bouwen en te verplaatsen, en kunnen daarom in de toekomst ook op andere plekken worden neergezet. De woningen kunnen behalve voor vluchtelingen uit Oekraïne ook worden ingezet voor andere doelgroepen op de woningmarkt. Op het moment van schrijven is de oorlog 1 jaar bezig: niet duidelijk is hoe lang er aanspraak wordt gedaan op gemeenten. Doordat de flexwoningen zijn aangekocht en daardoor juridisch en economisch in eigendom zijn van de gemeente, kan Alphen aan den Rijn desgewenst langdurig gebruik maken van deze flexibele manier van tijdelijke opvang.

Kader

- Besluit Begroting & Verantwoording (BBV)
- Nota "Vaste Activa 2018"
- Bekostigingsregeling "Opvang Ontheemden Oekraïne"

Argumenten

- Het kaststelsel van het Rijk versus het baten- en lastenstelsel die gemeenten verplicht voor haar financiële administratie voeren, wijken van elkaar af. Om de gemeente geen financieel nadeel te laten ervaren in het boekjaar 2022 en de bekostigingsregeling ook te gebruiken indachtig waarvoor deze is bedoeld, is afwijken van de notitie "Vaste Activa 2018" noodzakelijk. Afwijken van een dergelijke notitie is per definitie een raadsbevoegdheid.
- De Nota "Vaste Activa 2018" ziet op dit moment alleen toe op flexibele (woon)units ten behoeve van onderwijs. De units die nu zijn aangekocht worden echter gebruikt voor bewoning, waarbij het de gedachte is dat deze een intensiever gebruik kennen en de afschrijvingstermijn in lijn wordt gebracht met de technische bouwstaat waardoor sneller afschrijven in de rede ligt.

Duurzaamheid

De aangekochte units zijn duurzaam inzetbaar en, indien daar sprake van is, ook inzetbaar voor andere groepen. Te denken valt aan studentenhuisvesting of een andere manier van tijdelijke woonvoorziening.

Financiële consequenties

Gemeenten en veiligheidsregio's ontvangen een normbedrag per week per gerealiseerde gemeentelijke opvangplek. De vergoeding van kosten verloopt via de SPUK-uitkering "Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne", die rechtstreeks via een ministerieel departement verloopt. De voorwaarden die werden gesteld aan deze SPUK-regeling waren op het moment van aanschaf bekend, wel is een principe uitspraak gedaan door het Rijk waarin zij heeft aangegeven gemeenten reëel te compenseren voor gemaakte kosten.

Door Gemeente Alphen aan den Rijn zijn in 2022 2 voorschotten aangevraagd voor de SPUK-regeling die huisvesting betreffen, welke inmiddels ook beiden volledig zijn uitbetaald in boekjaar 2022. Dat betekent voor nu dat duidelijk is dat de volledige investeringslasten die samenhangen met de aanschaf van de woonunits voor de volledige technische levensduur van de units zijn afgedekt.

Leeftijd units – andere afschrijvingstermijnen

Door de Russische inval in Oekraïne is de vraag naar flexibele woonunits toegenomen. Op basis van beschikbaarheid en geschiktheid zijn daarom nieuwe en refurbished units aangeschaft.

- De aangekochte units die in Alphen aan den Rijn (locatie Kees Mustersstraat) zijn refurbished (bouwjaar 2016)
- De aangekochte units die in Boskoop (locatie Waterlelie), zijn nieuw (bouwjaar 2021)

De nota Vaste Activa 2018 biedt de raad de mogelijkheid om, mits toegelicht en mits vastgesteld door de raad, te werken met afwijkende looptijden voor afschrijving. Omdat de technische levensduur niet voor beide locaties gelijk is aan de economische levensduur, wordt de raad daarom voorgesteld om:

- Voor de locatie aan de Waterlelie in Boskoop een afschrijvingsperiode van 10 jaar te hanteren
- Voor de locatie Kees Musterstraat Alphen aan den Rijn een afschrijvingsperiode van 4 jaar te hanteren.

Daarnaast sluit de Bekostigingsregeling niet volledig aan op de afschrijvingswijze die gemeenten doorgaans hanteren. Om de afschrijvingslasten van boekjaar 2022 zo veel als mogelijk in lijn te brengen met de uitgangspunten van de Bekostigingsregeling, wordt om die reden ook voorgesteld om al in 2022 te beginnen met het toerekenen van rente- en afschrijvingslasten en niet in het jaar volgend op het jaar waarin de investering is gedaan, te beginnen met afschrijven (in dit geval zou er dan vanaf 1-1-2023 worden afgeschreven en niet in het jaar 2022 al, het jaar waarin de woonunits zijn aangeschaft).

Wanneer er zoals nu wordt voorgesteld, wordt gekozen om af te wijken van het reguliere afschrijvingsbeleid lopen de periode van (Rijks)vergoeding en de kosten van een actief gelijk met elkaar op en voorkomen we onwenselijke verschillen tussen de bedoeling van de Rijksregeling

enerzijds en de werkelijke uitvoering hierdoor door gemeente anderzijds met onnodig kostenverlies voor de gemeente tot gevolg. Door af te wijken van het Alphense afschrijvingsbeleid (hetgeen een raadsbevoegdheid is) voor zowel het rentedeel, het afschrijvingsdeel en het moment van afschrijven voor boekjaar 2022 en zodoende de vergoedingstermijn en de afschrijvingstermijn gelijk te trekken, voorkomen we boekhoudkundige verschillen.

Effect op jaarstukken 2022

Volledigheidshalve wordt vermeld dat gemeenten slechts om gegronde redenen mogen afwijken van afschrijvingen (bijvoorbeeld; afschrijvingstermijnen, peildata etc.) op andere grondslagen dan die welke in het voorafgaande begrotingsjaar zijn toegepast. De reden van de verandering wordt in de toelichting bij de jaarrekening bij het onderdeel "balans" uiteengezet. Tevens zal inzicht moeten worden gegeven in de betekenis van deze wijziging voor de financiële positie en voor de baten en de lasten.

Reserve kapitaallasten

De onlangs verschenen BBV-notitie "incidentele baten en lasten" heeft voor de technische verwerking van reserves en investeringen een behoorlijke impact. In voorbereiding is om aan de raad voor te stellen om een Reserve Kapitaallasten in te stellen met ingang van boekjaar 2023. Doel hiervan is om tegenover de (reeds) gedane investeringen 1 specifieke reserve voor afschrijvingen ter dekking van alle toekomstige kapitaallasten van (reeds gedane) investeringen te hebben. Deze ontwikkeling en voorliggend voorstel worden binnen ditzelfde boekjaar verwerkt. Om meerdere besluitvormingsmomenten voor de raad te voorkomen, wordt in dit besluitformulier alvast rekening gehouden met de vorming van deze reserve in 2023 ter dekking van de kapitaallasten van de aangeschafte flexibele woonunits.

Deze dekking is er kan alleen wanneer de resterende middelen uit de rijksvergoeding ook naar het boekjaar 2023 worden meegenomen. Technisch is dat alleen mogelijk door een resultaatbestemming die wordt vastgesteld bij de jaarrekening 2022.

Realisatie

De noodunits zijn in gebruik genomen medio 2022. Dit besluit ziet toe op de ordentelijke financiële verwerking.